

Taustamaiseman rakentaminen akvaarioon

Valtaosa akvaarioharrastajista on selvillä siitä, miltä näyttää olohuoneen kukkatapetti akvaarion taustakuvana. Akvaarioharrastajat käyttävät tämän vuoksi akvaarioidensa takalaseissa taustapapereita, joita on saatavilla sekä yksivärisiä, että meri- ja makeanveden akvaarioon tarkoitettulla kuvioinnilla. Makeanveden akvaarion ollessa kyseessä varteenotettavat taustamaisemaratkaisut eivät kuitenkaan lopu taustapapereihin. Akvaarion voi myös sisustaa styroksilla, joka pinnoitetaan luonnollisen näköiseksi.

■ Teksti ja kuvat: Ville Kivisalmi, Tampereen Akvaarioseura ry

Tässä esiteltävää taustamaisematekniikkaa on käytetty hyvällä menestyksellä mm. Tampereen Särkänniemi Oy:n akvaarioiden sisustamisessa. Hyviä puolia styroksisistamisesta haettaessa mieleen tulevat esteettisen seikan lisäksi ainakin se, että taustamaisemasta ei liukene veteen myrkyllisiä yhdisteitä ja että taustamaisemat kestävät pinnoituksensa ansiosta myös ahkeran plekon hampaat.

Lyhykäisyydessään kalliomaiseman aikaansaamiseksi tarvitset styroksilevyä, ohutlaastia, myrkyttömiä maavärejä, injektiohartsia. Suomessa maavärejä myy ainakin Uulatuote Oy ja sopivaa injektiohartsia Ritalan Lasi Tampereella.

Työvaiheet voidaan jakaa karkeasti viiteen eri vaiheeseen:

1. Styroksilevyn leikkaus ja liimaus
2. Styroksilevyn muotoilu
3. Pinnoitus ohutlaastilla
4. Värjäys
5. Laastin pinnoitus

Styroksilevyn leikkaus ja liimaus

Ennen kuin taustaa voidaan alkaa rakentaa, on akvaarion oltava tyhjä. Myös taka- ja/tai sivulasien on oltava ehdottoman puhtaat, ennen kuin styroksilevyä voidaan liimata. Lasit puhdistetaan

huolellisesti isopropanolilla l. 2-propanolilla (polttoaineen jäänesto) ja pyyhitään vielä varmuuden vuoksi kuivalla talouspaperilla. Tämän jälkeen laseihin ei tule enää paljain käsin koskea.

Styroksilevy liimataan silikonilla (ei saa olla saniteettilaatua) pisteliimauksella akvaarion sisälasiin kiinni. Silikonია on käytettävä riittävästi - ei liikaa eikä liian vähän. Styroksilla on veden alla uskomattoman suuri noste. Silikonია on sopivasti, kun se leviää noin Ø 4 cm täpliksi. Ennen liimausta levyn takakulmista on leikattava kolmion muotoiset lieriöt pois, jotta levyn kulmat eivät ottaisi kiinni akvaarion silikonisaumoihin. Kotona styroksin leikkaamiseen soveltuu hyvin vaikkapa terävä mattoveitsi tai keittiöveitsi. Silikonin on annettava kuivua noin vuorokausi, ennen kuin styroksia kannattaa alkaa työstää.

**Poikkileikkauskuva taustasta.
Huomaa kulmasta leikattu osa.**

Styroksilevyn muotoilu

Kun levy on liimattu silikonilla akvaarion takalasiin ja silikonin on kuivunut, taustamaisemaa voidaan alkaa muotoilla. Jo liimausvaiheessa on hyvä miettiä, haluaako taustaan paljon syvyysvaikutelmaa vai ei. Syvyyseroja saadaan helposti aikaan liimaamalla varsinaisen styroksilevyn päälle lisää

Muotoilematon ja muotoiltu styroksitausta.

josta valmistetaan aluksi hyvin löysä, piimämäinen seos. Laasti levitetään styroksin pintaan tavallisella maalisivelmällä. Siveltimen on syytä olla laadukas, jotta siitä ei jäisi harjaksia varsinaiseen taustaan kiinni. Seuraavaan kerrokseen sekoitettava laasti saa olla edellistä paksumpaa, mutta niin juoksevaa, että sitä voidaan levittää sivelmällä. Tämän jälkeen ensimmäinen kuivunut kerros kastellaan ruiskupullolla ja toinen laastikerros levitetään.

Laastikerroksia voidaan levittää niin monta, kuin on tarpeellista, jotta styroksia ei jää laisinkaan näkyviin. Aina ennen uuden kerroksen levittämistä ruiskupullolla kasteleminen on tarpeellista, jotta kaikki vesi ei imeytyisi levitettävästä laastista kuivuneeseen taustaan ja paakkuunnuttaisi levitettävää laastia. Kun laastia levitetään aivan styroksin ja lasin rajapintaan, voidaan käyttää erilaisia lastoja kolojen täyttämiseksi. Viimeinen laastikerros tulee sivellä huolella, jotta siihen ei jäisi siveltimen jälkiä. Viimeistä kerrosta voidaan halutessa tasoittaa kostealla sienellä, märällä kangasrätillä tms.

erikokoisia levyjä, jolloin "kallioseinämän" pinta kohoaa varsinaisesta pinnasta enemmän ulospäin.

Helpoin tapa muotoilla styroksia on käyttää tavallista keittiöveistä. Veitsellä on helppo lohkoa levystä suuria paloja pois ja tehdä myös viimeistelyjä. Styroksia voidaan myös sulattaa kuumailmapuhaltimella, mutta se ei ole suositeltavaa sulamisen yhteydessä vapautuvien myrkyllisten kaasujen vuoksi. Toisaalta voidaan käyttää asetonia (dimetyyliketoni), jota saa rautakaupoista ja apteekeista. Asetoniin kastetaan pala kangasrättiä ja rätillä pyyhitään styroksin pintaa. Asetoni liuottaa hyvin styroksia, joten konsti on nopea, mutta liukeneminen saattaa olla vaikeasti hallittavissa varsinkin jos asetonia käyttää liikaa. Vahvaa asetonia käytettäessä on huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.

Pinnoitus ohutlaastilla

Kun styroksitausta miellyttää silmää ja näyttää luonnollisen muotoiselta, se voidaan pinnoittaa. Pinnoitus tapahtuu hienojakoisella ohutlaastilla (laatu S06),

Värjäys

Viimeisen laastikerroksen kuivuttua ja kokonaisuuden näyttäessä hyvältä tausta voidaan värjätä. Värjäyksessä käytettävien värien on oltava ehdottomasti myrkyttömiä. Tällaisia ovat Uulatuotteen valmistamat maavärit, joista kyseeseen tulevat myrkyttömyytensä vuoksi lähinnä ruskea umbra ja musta oksidi. Laastista ja vedestä tehdään piimämäinen seos (n. 2dl värilaastiseosta on melko sopiva määrä useimmissa tapauksissa) ja sekaan laitetaan maaväriä noin ruokalusikallinen - molemmille väreille omat seoksensa. Ennen värjäystä tausta on jälleen kostutettava, jotta väri leviäisi siihen sopivasti. Värien rajapinnoista tulee terävämpiä, mikäli kostuttaminen jätetään tekemättä. Värjäyksessä voi käyttää apunaan siveltimiä, pesusieniä ja muita sopivaksi katsomiaan välineitä. Värjäyksen yhteydessä voi sytyttää akvaariovalaisimen päälle todetakseen, miten varjot suunnilleen asettuisivat veden täyttämässä akvaariossa ja suorittaa värjäys sen mukaisesti. Maavärit ovat todella riittoisia ja ne tahrivat helposti vaatteet.

Musta maaväri, joka soveltuu taustamaiseman turvalliseen värjäämiseen.

Laastin pinnoitus

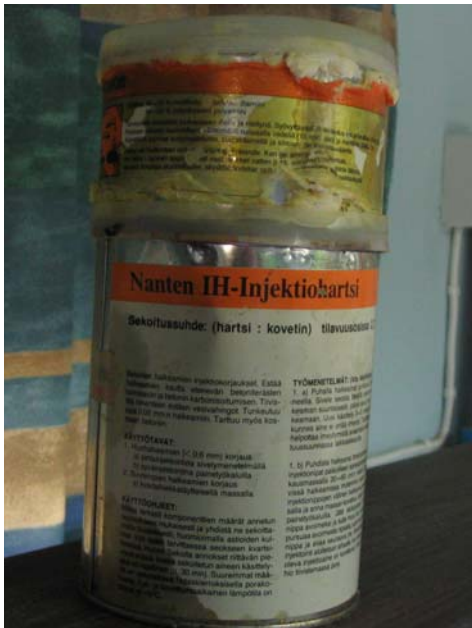
Taustan kuivuttua täysin voidaan alkaa harkita sen lopullista pinnoitusta. Tausta on pinnoitettava, jotta väri ei liukene veteen ja jotta laastin sisältämä kalkki ei nostaisi akvaarioveden pH-arvoa ja kovuutta sopimattoman korkealle. Pinnoitukseen käytetään Nanten IHS-Injektiohartsia. Hartsia

myy Tampereella Ritalan Lasi. Tuotteen valmistajalta (<http://www.nanten.fi>) voi kysellä hartsin saatavuutta muualla Suomessa. Injektiohartsista tulee kovettua täysin läpinäkyvä lähes lasimaisen kova pinta, joka kestää myös ahkeran plekon hampaat. Hartsia ja kovetinta sekoitetaan huolellisesti ohjeen mukainen seos ja se sekoitetaan huolella. Kovetin on voimakkaasti syövyttävää joten on syytä noudattaa varovaisuutta suojalasein ja -hanskoin. Tarkan sekoitussuhteen saamiseksi ei ole lainkaan liioiteltua mitata hartsikomponentteja injektioruiskuilla (esim. 100 ml), joita voi hankkia apteekista.

Värjätty, pinnoittamaton taustamaisema.

Kun hartsia on sekoitettu, on tehokasta työskentelyaikaa n. 20-30 minuuttia, jonka jälkeen hartsia alkaa kovettua. Akvaario on syytä suojata sanomalehdillä niiltä osin, mihin vaikeasti poistettavaa hartsia ei haluta roiskuvan. Taustan rajakohtaan lasiin on hyvä liimata maalarinteippiä suojaksi. Hartsia levitetään siveltimillä. Riippuen, millainen lopputulos halutaan, kostea hartsia voidaan vielä pinnoittaa kuivalla luonnonturvepölyllä tai kuivalla "nollakoon hiekalla". Usein hartsia jätetään

Taustamaisema hartsin levityksen jälkeen.

kokonaan pinnoittamatta, sillä akvaariossa kuivuneen hartsin pintaan kasvaa nopeasti erilaisia pieniä leviä ja puhdaskaan hartsipinta ei veden alla kiiltele. Muutoin hartsin voidaan antaa kuivua, ellei sitä haluta pinnoittaa. Hartsin annetaan kuivia vähintään vuorokausi, jonka jälkeen pinta pestään lämpimällä vedellä muutamaan kertaan. Tämän jälkeen varsinainen akvaario voidaan perustaa täysin normaaliin tapaan. ■

IJS-Injektiohartsi ja hartsin kovetin.